Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător: Ciubotaru Angela
Dosarul nr. 2r-429/25 (2-24149948-02-2r-03032025)

**D E C I Z I E**

19 iunie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Având în componența sa:
Președintele completului, judecătorul Marina Anton
Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin Roșca

soluționând fără participarea părților, recursul declarat de reprezentantul Consiliului mun. Chișinău și a Primarului General al mun. Chișinău, Coica Ivan,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 ianuarie 2025, prin care a fost restituită cererea,

în cauza civilă la cererea înaintată de Consiliul mun. Chișinău și Primarul General al mun. Chișinău, cu participarea persoanelor interesate ÎCS „Green Hills Market" SRL și executorul judecătoresc Iacob Miron cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică,

**c o n s t a t ă :**

**Circumstanțele cauzei:**

La 24 decembrie 2024, Consiliul mun. Chișinău și Primarul General al mun. Chișinău au depus o cerere, cu participarea persoanelor interesate ÎCS „Green Hills Market" SRL și executorul judecătoresc Iacob Miron privind constatarea faptelor care au valoare juridică, solicitând în temeiul art. 281 lit. n), 282, 284, 285 Cod de procedură civilă, constatarea faptului executării documentului executoriu nr. 3-2286/08 din 04.06.2008 emis de Curtea de Apel Chișinău.

**Poziția instanței de fond:**

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2025, s-a restituit cererea înaintată de Consiliul mun. Chișinău și Primarul General al mun. Chișinău, cu participarea persoanelor interesate ÎCS „Green Hills Market" SRL și executorul judecătoresc Iacob Miron cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

**Solicitarea recurentului:**

La 27 ianuarie 2025, reprezentantul Consiliului mun. Chișinău și a Primarului General al mun. Chișinău, angajatul Coica Ivan prin intermediul poștei electronice, a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 ianuarie 2025, solicitând admiterea cererii de recurs și casarea încheierii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

**Argumentele părților:**

În argumentarea cererii de recurs reprezentantul recurenților, a invocat că încheierea instanței de fond este una ilegală, or instanța de fond nu face referire care normă juridică prevăzută de lege ar obliga petiționarii de a parcurge procedura extrajudiciară, până la înaintarea cererii în instanța de judecată, astfel constată că la emiterea încheierii recurate instanța a omis să motiveze actul judecătoresc.

La data de 29 mai 2025, administratorul SRL „Green Hils Mall", Mihalachi Iurie prin intermediul poștei electronice a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului înaintat și menținerea încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 10 ianuarie 2025.

**Termenul de declarare a recursului:**

În corespundere cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din actele cauzei rezultă că încheierea recurată a fost emisă la 10 ianuarie 2025, la actele cauzei lipsind dovada recepționării acesteia de către părți.

Astfel, recursul declarat la data de 27 ianuarie 2025 de reprezentantul Consiliului mun. Chișinău și a Primarului General al mun. Chișinău, Coica Ivan împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 ianuarie 2025 se consideră a fi depus în termen.

**Aprecierea instanţei de recurs:**

*Analizând legalitatea și temeinica încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de către participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că recursul urmează a fi admis și casată încheierea contestată, reieșind din considerentele ce succed.*

În conformitate cu prevederile art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, *recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.*

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.*

În accepțiunea art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, *procedura de judecare a cauzelor civile în instanţele judecătoreşti de drept comun este stabilită de Constituţia Republicii Moldova, de hotărârile şi deciziile Curţii Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curţii Constituţionale, de prezentul cod şi de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispoziţiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova şi prezentului cod.*

La judecarea recursului, Colegiul judiciar a stabilit că la 24 decembrie 2024, Consiliul mun. Chișinău și Primarul General al mun. Chișinău au depus cerere privind constatarea faptelor care au valoare juridică, cu participarea persoanelor interesate ÎCS „Green Hills Market" SRL și executorul judecătoresc Iacob Miron, solicitând în temeiul art. 281 lit. n), 282, 284, 285 Cod de procedură civilă, constatarea faptului executării documentului executoriu nr. 3-2286/08 din 04.06.2008 emis de Curtea de Apel Chișinău.

Însă, prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 ianuarie 2025, a fost restituită cererea înaintată de Consiliul mun. Chișinău și Primarul General al mun. Chișinău, cu participarea persoanelor interesate ÎCS „Green Hills Market" SRL și executorul judecătoresc Iacob Miron cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

Examinând conţinutul încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 ianuarie 2025, Colegiul judiciar conchide că instanţa de fond a interpretat eronat normele aplicabile speţei, ceea ce a dus la formularea eronată a concluziilor cu privire la soluționarea chestiunii acceptării prezentei cereri de chemare în judecată.

Colegiul relevă că în corespundere cu prevederile art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată, dacă reclamantul nu a respectat procedura de soluţionare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părţilor.

În sensul prevederilor expuse supra, Colegiul civil consideră că instanța de fond eronat a aplicat legea procesuală, restituind cererea de chemare în judecată pe motiv că nu a fost respectată calea prealabilă, pentru următoarele raționamente.

Potrivit art. 279 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la: constatarea faptelor care au valoare juridică.

În baza prevederilor art. 280 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, în procedură specială, cauzele se examinează de instanţele judecătoreşti după regulile de examinare a acţiunilor civile, cu excepţiile şi completările stabilite în prezentul cod la cap.XXIII-XXXIV şi în alte legi. În procedură specială, instanţa examinează cauzele cu participarea petiţionarului, altor persoane interesate, precum şi a autorităţilor publice conform art. 74.

În corespundere cu prevederile art. 281 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească constată faptele de care depinde apariţia, modificarea sau încetarea drepturilor personale sau patrimoniale ale persoanelor fizice şi ale organizaţiilor. Instanţa judecă cauzele în care i se cere să constate: a) raporturile de rudenie; b) întreţinerea persoanei; c) înregistrarea naşterii, adopţiei, căsătoriei, divorţului şi decesului; d) recunoaşterea paternităţii; e) decesul la o anumită dată şi în anumite împrejurări; f) acceptarea unei succesiuni şi locul ei de deschidere; g) producerea unui accident; h) posesiunea, folosinţa şi dispoziţia unui bun imobil în drept de proprietate; i) apartenența documentelor constatatoare de drepturi (cu excepția documentelor militare, a actelor de identitate și a documentelor de stare civilă) la o persoană al cărei nume indicat în document nu coincide cu numele din certificatul de naștere și din actul de identitate; j) concubinajul, în cazurile stabilite de lege; k) faptul represiunii politice; l) detenţiunea în lagărele de concentrare (ghetouri); m) răspîndirea informaţiei care lezează onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională dacă autorul informaţiei nu este cunoscut; n) alte fapte cu valoare juridică.

Potrivit prevederilor art. 282 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care: a) acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariţia, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau patrimoniale ale petiţionarului; b) petiţionarul nu are o altă posibilitate de a obţine sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărui constatare o solicită; c) constatarea faptului nu este legată de soluţionarea unui litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti.

Din perspectiva normelor de procedură sus-enunțate, Colegiul civil notează că în cadrul procedurii speciale, aplicarea dispozițiilor privind restituirea cererii pentru nerespectarea procedurii prealabile de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, este lipsită de temei juridic și contravine esenței acestei proceduri. Or, potrivit art. 281 Cod de procedură civilă, cauzele privind constatarea faptelor care au valoare juridică se judecă în procedură specială, și nu în procedură contencioasă. Cauzele examinate potrivit regulilor procedurii speciale comportă un caracter nelitigios, ceea ce presupune inexistența unui conflict între părți cu privire la un drept, și urmărește doar constatarea unei stări de fapt de care depinde nașterea, modificarea sau încetarea unui drept.

Articolul 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, prevede că cererea se restituie doar în cauzele pentru care legea sau contractul impune o procedură

prealabilă obligatorie de soluționare a litigiului. Această dispoziție este o specie a procedurii contencioase și presupune existența unui raport contradictoriu între două părți. Or, în cauzele de constatare a faptelor cu valoare juridică, nu există un litigiu de drept între două părți.

Distinct de cele menționate, instanța de recurs remarcă că nerespectarea rigorilor expuse la art. 282 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, nu determină în nici un caz aplicabilitatea restituirii cererii în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

Reieșind din cele menționate, instanța de recurs conchide în favoarea faptului că instanța de fond a procedat în mod greșit la restituirea cererii în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, fără a ține cont că în cauzele de constatare a faptelor cu valoare juridică nu este aplicabilă procedura prealabilă extrajudiciară, acestea fiind cauze nelitigioase reglementate de procedura specială.

Deci, reținând ca acest instrument procedural a fost utilizat neîntemeiat, Colegiul conchide lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierii din 10 ianuarie 2025, emisă de instanța de fond.

Pe cale de consecinţă, instanţa de recurs concluzionează asupra necesității admiterii recursului declarat de către reprezentantul Consiliului mun. Chișinău și a Primarului General al mun. Chișinău, Coica Ivan.

În acest sens, în pofida calității de autoritate publică a recurenților, totuși, Colegiul civil reține cu titlu de principiu că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, care cuprinde mai multe relații şi drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, or, fără un acces efectiv la instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

Astfel spus, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret şi efectiv, presupunând ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară şi concretă de a contesta un act ce aduce atingere drepturilor sale.

Reiterând motivele de fapt și de drept enunțate, statuând că instanța de fond eronat a restituit cererea de chemare în judecată în cauză, Colegiul civil conchide de a admite recursul declarat de reprezentantul Consiliului mun. Chișinău și a Primarului General al mun. Chișinău, Coica Ivan, cu casarea integrală a încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 ianuarie 2025 și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, la faza primirii cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 423-424, art.427 lit. b) și art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

**d e c i d e:**

Se admite recursul declarat de către reprezentantul Consiliului mun. Chișinău și a Primarului General al mun. Chișinău, angajatul Coica Ivan.

Se casează integral încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 ianuarie 2025, emisă în cauza civilă cererea înaintată de Consiliul mun. Chișinău și Primarul General al mun. Chișinău, cu participarea persoanelor interesate ÎCS „Green Hills Market" SRL și executorul judecătoresc Iacob Miron cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță şi în același complet de judecată, la faza primirii cererii.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului,
Judecătorul: Marina Anton

Judecătorii: Dorin Dulghieru

Constantin Roșca